

■ Projekt ustawy o wyrobach zawierających azbest – stan prac legislacyjnych

Toruń, 30 września 2026 r.

Projekt ustawy o wyrobach zawierających azbest

- Komitet Stały Rady Ministrów
- Rada Ministrów
- Etap prac parlamentarnych

Definicje

- **Pracownik** - definicja pracownika zgodna z Kodeksem pracy
- **Osoba narażona na działanie azbestu** – definicja uwzględnia pozakodeksowe formy zatrudnienia; służbę, w tym czynną służbę wojskową; wykonywanie zadań ochotniczych straży pożarnych przez strażaków ratowników OSP
- **Podmiot odpowiedzialny** – pracodawca, przedsiębiorca, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, jednostka organizacyjna, w której osoba narażona na działanie azbestu pełni służbę, OSP
- **Wykonawca prac** – podmiot odpowiedzialny, który wykonuje lub nadzoruje prace polegające na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest
- **Użytkujący** – właściciel obiektu, urządzenia lub instalacji, a w przypadku jego braku posiadacz samoistny lub zarządca
- **Azbest** – włókniste krzemiany sklasyfikowane jako substancje rakotwórcze
- **Odpady zawierające azbest** – usunięte wyroby zawierające azbest, usunięte produkty i wyroby, które przylegały do wyrobów zawierających azbest i były narażone na działanie azbestu, zużyta odzież i obuwie robocze, środki ochrony indywidualnej, odzież ochronna, zużyte filtry włókninowe z maszyn i urządzeń

Obowiązki Użytkującego wyroby zawierające azbest

- Złożenie **pierwszej deklaracji w ciągu 12 miesięcy** od daty wejścia w życie ustawy o wyrobach zawierających azbest
 - Osoba fizyczna – do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta
 - Przedsiębiorca, JST, osoba prawna – do marszałka województwa
- Składanie deklaracji w przypadku **zaistnienia zmiany danych w ciągu 30 dni**
- **Nowy wzór deklaracji** – projekt rozporządzenia

Deklaracja dotycząca wytrobów zawierających azbest

- **Dane użytkującego:** imię i nazwisko, adres, nr telefonu, adres do korespondencji
- **Lokalizacja wytrobu:** nazwa, adres, numer działki ewidencyjnej i obrębu ewidencyjnego (TERYT)
- **Dane dotyczące wytrobu:**
 - ✓ Rodzaj zabudowy
 - ✓ Azbest zmagazynowany
 - ✓ Instalacja, w której znajdują się wytroby zawierające azbest
 - ✓ Urządzenie
 - ✓ Droga utwardzona odpadami zawierającymi azbest
 - ✓ Rodzaj wytrobu i jego masa/ilość
 - ✓ Plan sytuacyjny
 - ✓ Planowany rok usunięcia lub zabezpieczenia wytrobu
 - ✓ Data usunięcia lub zabezpieczenia wytrobu
 - ✓ Masa/ilość usuniętego/zabezpieczonego wytrobu

Inwentaryzacja wytrobów zawierających azbest

- Wprowadzanie danych do bazy azbestowej w terminie max 3 miesiące od dnia złożenia deklaracji lub uzyskania wyjaśnień:
 - od osób fizycznych – wójt, burmistrz lub prezydent miasta
 - od przedsiębiorców, JST, osób prawnych – marszałek województwa
- Aktualizacja danych w bazie azbestowej
- Coroczne generowanie raportu do 31 marca każdego roku w bazie azbestowej

Aktualizacja informacji w bazie azbestowej

- **Aktualizacja** informacji zawartych w bazie azbestowej:
 - w przypadku otrzymania deklaracji lub wyjaśnień
- **Wezwanie** do złożenia deklaracji lub wyjaśnień:
 - w przypadku braku złożenia deklaracji w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy
 - w celu ustalenia stanu faktycznego dot. wyrobu lub użytkującego
- **Ponowne wezwanie**
 - w przypadku braku odpowiedzi lub gdy wyjaśnienia są niejasne, niepełne lub budzą wątpliwości:
 - ✓ aktualizacja danych w bazie azbestowej
 - ✓ lub informacja o braku możliwości aktualizacji danych

Obowiązki Użytkującego

- **Oznakowanie** urządzeń i instalacji, pomieszczeń, dróg
 - Oznakowanie jest istotne z punktu widzenia pracowników obsługujących dane instalacje i urządzenia
 - Organ kontrolny – **inspekcja pracy i inspekcja sanitarna**
 - Projekt rozporządzenia w sprawie sposobu i wzoru oznakowania urządzeń, instalacji, pomieszczeń oraz dróg
- Nadrzędna **zasada usuwania** wyrobów zawierających azbest
- Obowiązek **powierzenia usunięcia** wyrobów zawierających azbest lub ich zabezpieczenia **wyłącznie wykonawcy prac, który uzyskał zezwolenie**

Zabezpieczenie wytrobów zawierających azbest

➤ Możliwe w 3 przypadkach:

1. podziemne instalacje wodociągowe, kanalizacyjne, ciepłownicze, elektroenergetyczne przez pozostawienie ich pod powierzchnią gruntu
2. płyty warstwowe lub płyty żeberkowe w ścianie osłonowej budynku, w pokryciach warstwowych połączonych trwale ze ścianą osłonową budynku lub w konstrukcji stropodachu przez ich zabudowę w sposób uniemożliwiający emisję azbestu
3. drogi utwardzone odpadami zawierającymi azbest przez ich szczelne pokrycie w sposób uniemożliwiający emisję azbestu

Obowiązki Podmiotu odpowiedzialnego

- Ocena ryzyka zawodowego – **uwzględniając rodzaj i poziom narażenia na działanie azbestu**
- Szkolenia w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest
 - **niezależnie od szkoleń bhp zgodnych z Kodeksem Pracy**
 - ✓ zakres podstawowy
 - ✓ zakres rozszerzony – związany z usuwaniem lub zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest

Szkolenie przeprowadza się:

- ✓ **Przed dopuszczeniem do pracy** lub rozpoczęciem pełnienia służby
- ✓ Okresowo, **co 3 lata**
- ✓ W przypadku **nowych potrzeb szkoleniowych**
- Uwzględnienie sytuacji strażaków PSP i OSP

Obowiązki Wykonawcy prac

- **Zezwolenie na usuwanie i zabezpieczanie wyrobów zawierających azbest**
 - **Starosta** właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wykonawcy prac
 - Wykonawcy prac z siedzibą za granicą – składają wniosek do starosty właściwego ze względu na siedzibę oddziału, bądź do Prezydenta m.st. Warszawy (jeżeli nie ustanowili oddziału na terytorium RP)
 - Do wniosku:
 - ✓ zaświadczenie o niekaralności (przestępstwa przeciwko środowisku lub przestępstwa, o których mowa w Kodeksie karnym)
 - ✓ oświadczenie o niekaralności albo o liczbie prawomocnych wyroków skazujących (wykroczenia określone w ustawie o odpadach)
 - Okres, na jaki będą wydawane zezwolenia – **10 lat**

Odmowa wydania zezwolenia

- starosta w drodze decyzji - gdy zachodzi **co najmniej jedna z przesłanek** określonych w projekcie ustawy:
 - ✓ skazanie wykonawcy prac będącego osobą fizyczną prawomocnym wyrokiem sądu **za przestępstwa przeciwko środowisku lub przestępstwa, o których mowa w Kodeksie karnym**; co najmniej trzykrotne skazanie prawomocnym wyrokiem sądu **za wykroczenia, o których mowa w ustawie o odpadach**
 - ✓ skazanie wspólnika, prokurenta, członka rady nadzorczej lub członka zarządu wykonawcy prac będącego osobą prawną albo jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej prawomocnym wyrokiem sądu za ww. przestępstwa lub wykroczenia
 - ✓ złożenie wniosku zawierającego **nieprawdziwe dane lub informacje** lub dołączenie do niego dokumentów zawierających takie dane lub informacje
 - ✓ podrobienie lub przerobienie zaświadczenia o ukończeniu szkolenia **w celu użycia go jako autentycznego**

Cofnięcie zezwolenia

- starosta w drodze decyzji - gdy zachodzi **co najmniej jedna z przesłanek** określonych w projekcie ustawy:
 - ✓ przesłanki tożsame co do zasady jak przy odmowie wydania zezwolenia
 - ✓ cofnięcie może nastąpić **na wniosek** złożony przez: inspektora pracy, państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, państwowego granicznego inspektora sanitarnego, wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska, organu nadzoru budowlanego, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, komendanta właściwego terytorialnie wojskowego ośrodka medycyny prewencyjnej:
 - **przestał spełniać warunki** do uzyskania zezwolenia
 - został **ukarany co najmniej 3 razy** administracyjną karą pieniężną
 - **narusza** w związku z wykonywaniem działalności przepisy **Kodeksu pracy, Prawa budowlanego lub ustawy o odpadach**
 - ✓ stwierdzenie **nieważności zaświadczenia** o ukończeniu szkolenia lub **braku aktualnego badania okresowego** przy zgłoszeniu prac – wniosek o cofnięcie zezwolenia
- możliwość odstąpienia od cofnięcia zezwolenia w określonych w ustawie przypadkach

Obowiązki Wykonawcy prac

- Zgłoszenie prac:
 - W terminie **co najmniej 14 dni** przed rozpoczęciem prac
 - Na **24 godziny przed pracami** podanie daty, godziny rozpoczęcia i przewidywanego zakończenia wykonywania prac
 - W przypadku awarii instalacji lub urządzenia albo katastrofy budowlanej - **niezwłocznie**
 - Przechowywanie zgłoszeń: organy kontrolne - **3 lata**, organy inspekcji sanitarnej oraz komendant właściwego terytorialnie womp – **40 lat**
- Przygotowanie do przewozu oraz warunki przewozu odpadów zawierających azbest - odwołanie do przepisów **ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych i ADR**
- W zakresie nieuregulowanym w projekcie do odpadów zawierających azbest stosuje się przepisy **ustawy o odpadach**

Baza azbestowa

- Administrator bazy azbestowej – minister właściwy do spraw gospodarki
- Rejestry wyrobów zawierających azbest stają się bazą azbestową
- Dotychczasowe konta stają się kontami w bazie azbestowej
- Doprecyzowanie danych i informacji dotyczących składowisk odpadów
- **Rejestr wykonawców prac** jako integralna część bazy azbestowej:
 - ✓ starosta wpisuje wykonawców prac, którym wydał, zmienił lub cofnął zezwolenie
 - ✓ informacje o wygaśnięciu zezwolenia
 - ✓ w terminie 30 dni

Baza azbestowa

- Narzędzie do kompleksowego **monitoringu** procesu oczyszczania kraju z azbestu:
 - Dane dotyczące wyrobów zawierających azbest
 - Dane użytkujących te wyroby
 - Dane dotyczące składowisk odpadów (w fazie eksploatacyjnej i zamknięte)
- **Aktualizacja informacji o składowiskach** odpadów azbestowych – marszałek województwa
- Po wejściu w życie ustawy:
 - **Wdrożenie zmian** wynikających z przepisów
 - Funkcjonalności w zakresie **logowania, adresu strony www** – bez zmian

Opieka socjalna i zdrowotna dla pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na azbest

- Uwzględnienie w projekcie pracowników i byłych pracowników
 - Dla byłych pracowników – dotychczasowe uprawnienia
 - ✓ Dodanie jednego zakładu do załącznika
 - ✓ Rozszerzenie osób uprawnionych o zatrudnionych w innych podmiotach w warunkach narażenia na działanie azbestu w dniu 31 grudnia 2004 r. lub przed tym dniem
 - Skierowanie na badanie profilaktyczne
 - Orzeczenie lekarskie – zalecenia lekarskie dot. leków i leczenia lub rehabilitacji uzdrowiskowej
 - Dla obecnych pracowników
 - ✓ Kodeks Pracy
- Jednostka koordynująca badania profilaktyczne – Instytut Medycyny Pracy w Łodzi

Sankcje karne i finansowanie usuwania azbestu

- Brak administracyjnych kar pieniężnych za niezłożenie deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest oraz za brak jej aktualizacji
- Sankcje karne za naruszenie przepisów ustawy
- Wpływy z kar do NFOŚiGW z przeznaczeniem na usuwanie wyrobów zawierających azbest
- Zmiana ustawy – Prawo ochrony środowiska:
 - Finansowanie działań polegających na usuwaniu lub zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest oraz transporcie i unieszkodliwianiu odpadów zawierających azbest

Akty wykonawcze do ustawy

1. Rozporządzenie MFiG – wzór deklaracji dotyczącej wyrobów zawierających azbest
2. Rozporządzenie MFiG – sposób i wzór oznakowania urządzeń, instalacji, pomieszczeń oraz dróg
3. Rozporządzenie MFiG – szkolenie w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest
4. Rozporządzenie MFiG – sposób oznakowania miejsca wykonywania prac oraz wzór i sposób oznakowania odpadów
5. Rozporządzenie MFiG – plan usuwania lub zabezpieczania wyrobów zawierających azbest
6. Rozporządzenie MZ – badania profilaktyczne byłych pracowników
7. Rozporządzenie MZ – leki stosowane w leczeniu chorób azbestozależnych

Ministerstwo
Rozwoju i Technologii

Dziękuję za uwagę